

Připomněli jsme více než 800 obětí pochodů smrti na Tachovsku

Pochod Lidických žen letos připomněl početné oběti pochodů smrti, které prošly mnohými obcemi Tachovska. Včetně pietních míst - kromě tachovské Mohyly a pomníku 600 spálených obětí v Urnovém háji je to i křížek za Studánkou, pomníky v Lesné a za Starou Knížecí Hutí. Navštivte je někdy také.

Tachov – Studánka – Lesná – Stará Knížecí Huť (23 km)

Tachovská Mohyla – 232 obětí z Tachovska

Do Tachova jsme dojeli na 23 km dlouhý vzpomínkový pochod 13. dubna. Bylo to neuvěřitelné, ale na startu u tachovské Mohyly sněžilo. Počasí se vyznamenalo, alespoň bylo „autentické“. Vězni pochodovali a hlavně se často ukládali k spánku pod širým nebem za každého počasí a v dubnu 1945 často kránu zasněžilo. O to víc mne potěšilo, kolik se nás na startu sešlo – přijela skupina turistů z Mariánských Lázní vedená paní Kafkovou. Na místě byl s kamerou František Soukup, tachovský badatel, autor filmového dokumentu „Transport smrti“, s kterým jsem se od loňského podzimu setkala už poněkolikrát. Ví o místních pochodech a transportech smrti opravdu vše a stále objevuje nové dokumenty a místa se skupinou „Tachovských Hledačů“. V natáčení mu pomáhal Slávek Kozák a na start dorazili další místní nadšenci. Také paní s vnučkou z nedalekého domu se vzpomínkou na tatínka, který tachovskou Mohylu pomáhal stavět. Ptala se mne, zda s námi přijely Lidické ženy, pamatovala se na dojemné setkání s nimi na Dni Lidic uspořádaném městem Tachov v létě roku 2012. Tachovský genový sad totiž vypěstoval několik dcer památné Lidické hrušně. Vysvětlila jsem, že pro poslední dvě žijící Lidické ženy paní Kalibovou a paní Skleničkovou, je už bohužel cesta do Tachova obtížná. Také na pochod vyrazili příznivci z IPA z Plzně a Kolína a nebyli s námi poprvé. Pan místostarosta Tachova Zdeněk Hnát nás doprovodil od Mohyly k nádraží, kde nás dostihla na cestě i redaktorka MFDnes z Plzně.

Tachovská Mohyla, kde jsme náš pochod ráno 13. dubna zahájili, je významným památníkem. Leží zde pozůstatky **232 obětí pochodů smrti na Tachovsku**, exhumované z okolních hrobů. Vězně pohřbívali původně tam, kde zemřeli nebo byli ubyti strážemi. Přímo na trasách několika pochodů smrti, které Tachovskem prošly. Podle exhumačního protokolu z 18.-21. září 1946 oběti pohřbené v Mohyle byly nalezeny u těchto obcí: Maršovy Chody – 39 obětí, Staré Sedliště – 17, Ostrov – 15, Doly – 34, Tisová – 2, Jedliná (Knížecí Huť) – 1, Jedliná (Rendezvous) – 3, Česká Ves (Nové domky) – 1, Stará Knížecí Huť – 37, Bažantov – 16, Písařova Vesce – 45, Lesná – 6. Dodatečně bylo do Mohyly pohřbeno 13 obětí z Kočova a další 3 oběti. Některé obce, např. Jedliná, Česká Ves nebo Bažantov, již zanikly. Pomníky připomínají tyto oběti jen ve Staré Knížecí Huti a v Lesné. Tachovská Mohyla je nyní dočasně uzavřena vzhledem k nutnosti opravy sloupu s trnovou korunou. Přístup je ale vždy na pietní akce pod dohledem policie umožněn. Celý památník, místo hromadného hrobu a okolní zeleň projde rozsáhlou rekonstrukcí a parkovou úpravou, jak mi to potvrdil pan starosta Tachova Ladislav Macák. Objeví se zde v budoucnu i podrobnější informace o transportech a pochodech smrti a jejich pietních místech na Tachovsku.

Největší masový hrob v ČR - 600 spálených obětí

Datum 13. dubna jsme nevybrali náhodně. Ten den uplynulo přesně 74 let od příjezdu krutého transportu smrti na nádraží v Tachově v roce 1945. Transport smrti vězňů z KT Buchenwald sem už dojel v polovičním počtu, z 5 000 vězňů bylo naživu už jen 2 500. Měl předtím zastávku i v Chomutově – ještě o ní bude řeč. Z vagónů – márnice vyložili na **400 mrtvých vězňů**, jejich mrtvolu povozy pod dohledem strážů SS odváželi ke spálení na místní nový židovský hřbitov. Vězně pak vyhnali z vagónů s tím, že dále na Flossenbürg budou pokračovat pěšky. A to hned, bez jakéhokoliv odpočinku, odcházeli z nádraží postupně po jednotlivých kolonách. SS strážce doplnili jako všude v té době místní Němci z řad Volksturm. Vězni museli být vyčerpaní z jízdy v namačkaných vagónech o hladu a žízni. Kdo ale nenastoupil na pochod v patřičném

tempu, zaostával, nestačil do kopce, byl dobíjen. Mrtvoly vězňů z cesty pochodu smrti od Tachova k hranici byly opět dováženy ke spálení na nový židovský hřbitov, přibylo **dalších 200 obětí**. Byly páleny na německými četníky obklíčeném hřbitově po několik dní. To vše jsme vyslechli od Františka Soukupa na další zastávce pochodu právě na tachovském nádraží. A pokračovali jsme dále k místu upálení obětí - na nový židovský hřbitov.

Dnes je zde Urnový háj a v jeho zadní části je nad hrobem 600 obětí důstojný pomník. Byl odhalen až v roce 1989. O tom nám vyprávěl pan Richard Volka. „Znal jsem osobně přeživší vězně koncentráků, např. pana Miroslava Jůdu, kteří se o připomínání hrůzných událostí, které sami prožili, po léta starali. Organizovali pietní akce a předávali své vzpomínky. Sami říkali, že připomínka dalšího místa, kde bylo tolik vězňů upáleno, by pro ně byla bolestná. Památník byl odhalen až poté, když zemřeli nebo byli ve velmi vysokém věku.“ František Soukup si pamatoval z dětství, kdy na Tachovsko přišli, pozůstatky pálení mrtvol, opálené přezky, opasky, které na místě spatřil. Později, v 70. letech, při opravě zdi hřbitova, byly bílé stěny ještě od kouře černé. I tyto vzpomínky ho dovedly k odhalení historie tohoto transportu smrti, který zpracoval ve svém dokumentu a jeho příběh pomohl pro místní oživit.

My jsme dokončili cestu vězňů až k bývalému hrobu za Starou Knížecí Hutí. Prošli jsme přes Studánku, to bylo hodně náročné stoupání. Pomysleli jsme na to, kolik vězňů jej nepřežilo. Ve Studánce nás mile překvapila s občerstvením paní starostka Silvie Vajskebrová, s dětmi nás doprovodila až ke Křížku za obcí. Další místo pálení mrtvol pochodu smrti, které našli a označili právě Tachovští Hledači. Čekal nás zde jeden z nich, pan Václav Vobořil, který opravil rozpadlý kříž, podle něhož se místo pálení a hrobu 15 vězňů podařilo po téměř 70 letech nalézt. V Lesné jsme si u pomníku vysvětlili, že 37 obětí, který udává, jsou vlastně ty, které byly pohřbeny na Staré Knížecí Hutí. Ta byla v zakázaném hraničním pásmu. Oběti byly exhumovány a pohřbeny v tachovské Mohyle. U hřbitova za Lesnou jsme si připomněli nocleh dalšího pochodu smrti, přišel zřejmě od Starého Sedliště. Podle svědectví z něj ráno odvezli mrtvoly vězňů, kteří v noci zemřeli, k pohřbení neznámo kam. Nohy už nás dost bolely, i když nám aspoň na konec cesty zasvítilo slunce. Zastavili jsme na chvíli u hájovny Rendezvous, místa dalšího z exhumovaných hrobů. Přidal se k nám redaktor Tachovského deníku Antonín Hříbal, aby aspoň část trasy do cíle za Starou Knížecí Hutí zkusil projít „po svých“. Pochod jsme zakončili, už zánětlivě znaveni, u bývalého hrobu v lese za Starou Knížecí Hutí.

Text a foto: Milena Městecká

Tachovská Mohyla, kde je pohřbeno 232 obětí pochodů smrti na Tachovsku.

Richard Volka u pomníku 600 spálených obětí v dnešním Urnovém háji.

František Soukup natáčí u místa pohřbení 15 spálených pochodů smrtí u křížku za Studánkou.

Pomník na místě bývalého hrobu 37 obětí v lese za Starou Knížecí Hutí.